

Hrvatski List

izlazi u Pull, svaki dan u 6 sati ujutro

edini broj 8 helera

Mjesečna pretplata 2 K 40 h

Oglasi 30 h Petit-redak

dina 11.

Odgovorni urednik:
Josip Hatu, Pula

Srijeda, 12. travnja 1916.

Tiskom i nakladom
Jos. Krmpotić, Pula

Broj 272

200.000 tona neprijateljskih brodova potopljeno.

stro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 11. travnja. (D. u.) Službeno se saopćilo da je u južnom i jugoistočnom bojištu neprijatelj nepromijenjen.

usko i jugoistočno bojište. Položaj nepromijenjen.

Talijansko bojište.

Topovska je djelatnost jučer porasla u brojnosti na pojedinim odsjecima fronte. Neprijatelj je opstrjeljavao po osnovi mjesta našom frontom. Tako je bio izložen našoj neprijateljskoj vatri u Primorju Devin i dio Gorice, bolnica Sv. Petra i mnogobrojna mjesta u Goričkoj, u Koruškoj i Katarina i Ugovitz u dolini Kanal, a u Dolu Levico i Rovereto. Bojevi kod Rive u južnom bojištu.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. i m. r. podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 11. travnja. (D. u.) Iz velikog glavnog štaba službeno javlja:

Zapadno bojište.

Jaki se je engleski napadaj s ručnim minama izjalovio na jugu od St. Eloi. Svi položaji čvrsto u našim rukama. Na jednoj i drugoj strani Moze bilo je i jučer žive bojne djelatnosti. Neprijateljske provalave na položaje, što smo ih osvojili među Haucourta i Bethincourta, skršile su velikim gubicima za neprijatelja. Broj ovdje učinjenih zarobljenika porasao na 1231 časnika i 1231 momka. Za osvajanja naša dalje prama jugu ispod šume Bois Corveaux dobili smo 222 zarobljenika i strojnu pušku. Sve su se protnavale naše na našu uspješnu vatra s bokova. Moze je od Moze pokušao neprijatelj uzaludno na jugozapadnom rubu Cote de Poie, da opet zauzme izgubljeno zemljište. Jugozapadno od tvrđve Douaumont morao je neprijatelj prepustiti daljnjih obrambenih nasada, u kojima smo mi učinili nekoliko desetaka zarobljenika i zaplijenili tri vojne puške.

istočno i balkansko bojište.

Položaj nepromijenjen.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 11. travnja. (D. u.) Glavni štab javlja:

Na nijednoj od raznih fronta nema nikakvog važnijeg događaja.

Brzojavi.

Njemačka.

Glasovi o govoru Bethmann-Hollwega.

Kritikanija, 10. — List Intelligenssedler, koji stoji blizu vladinim krugovima, veli, da je govor državnog tajnika počeo razjašnjivati njemačke vojne ciljeve, a da se nije dotaknuo pitanja kolonija i vojne odštete. Govor je umjeren, te se čini, kao da ne misli na direktnu, formalnu aneksiju Belgije.

Aftenpost misli, da ententa ne može pristati na uvjete državnog tajnika, česa se radi ne može govoriti o brzom svršelku rata.

Amsterdam, 9. Nakon posljednjeg tajnikovog govora, nema povoda, da se nad držav. tajnikom tužimo. Uza sve izjave o nepokolebivoj njemačkoj snazi, su mirovni uvjeti, kako ih je postavio drž. tajnik, mnogo umjereniji, od uvjeta mnogih državnih zastupnika, koji su iza njega uzeli riječ.

Sofija, 10. Kambana veli, da je govor u svim krugovima prouzročio veliku moralnu zadovoljštinu. List spominje sa zadovoljstvom priznanje tajnikovo junaštvo bugarskih četa i vjernosti naroda bugarskoga, te kaže, da Bugarska stoji tako čvrsto uz središnje vlasti, jer su njezine nade usko spjene sa idejama, za koje se ove vlasti bore. List nastavlja: Kao što ne smiju Belgija i Poljska da više služe kao baza za napadaj na Njemačku, tako ne će ni Srbija više biti vazal i sljepo oružje Rusije i njezinih saveznika. Jezgra srpskog naroda ostaje kod Austro-Ugarske, gdje uživa jednaku slobodu kao i drugi narodi monarhije; srpska Morava, koja je pretežno bugarska i iz koje su nikli toliki boreci za slobodu Bugara, ostat će Bugarskoj. Tako će na balkanskom poluotoku, kao i u ostaloj Evropi biti stvoreno ravnoteže, koje će biti temelj sjećnom razvitku trajnoga mira.

New-York, 9. Evnig Post piše o govoru njemačkog državnog tajnika sljedeće: Tajnikov govor bio je u mnogom obziru spretn i dobar, on može uplivati na vlastitu vladu, ali ne može zadovoljiti inozemskog javnog mnjenja. Američanima nije u trenutku mnogo stalo, da Njemačka nesto obećaje, više im je stalo, da ta obećanja imaju vrijednost. A što je drž. tajnik rekao o njemačkom vodjenju rata sa podmornicama? Što o preuzetju dužnosti njegove vlade, da ne će bez opomene torpedovati nikakvih putničkih ladja? Moramo priznati — ništa zadovoljiva. Sve je ovisno o jasnom odgovoru Njemačke na pitanje američke vlade.

Balkan.

Rumunjska i Bugarska.

Zürich, 9. Züricher Zeitung kaže u odužem članku o Rumunjskoj i Bugarskoj, gdje iznosi

povjest jedne i druge zemlje i njihovih granica, sljedeće:

„Rumunjska je politika više gledala na Bugarsku, nego li na Besarabiju, te su vanrednih svota uložili, da Dobrudžu posve svojom učine. Nijedan Bugarin nije oprosto rumunjske otimačine kod bukaštanskog mira i nijesu rijetki bugarski glasovi, koji glasno govore, da to valja Rumunjskoj oduzeti. Otkako je Bugarska stupila na stranu centralnih vlasti, osjetili su u Rumunjskoj, da bi mogla naskoro Bugarska svoju vlast na njima i oduzeti, što je njihovo. U rumunjskoj se štampi sve više javljaju ogorčeni napadaji protiv tobožnje otimačke bugarske politike i jasno je mišljenje veoma razdraženo protiv Bugara. Izgleda, ko da bi lako mogao biti pokvaren dosadani mir između jedne i druge države.

Venizelos.

Atena, 10. Venizelos ustave svoje otvorenije protiv kralja. U svojem listu Kyrix podigao je teške optužbe protiv krune, kojoj predbacuje, da je osujetila svaku mogućnost za postignuće nacionalnih aspiracija. Time Venizelos ne postizava ništa, već naravnava sve to više svoj ugled. Ogorčenje protiv Venizelosa raste.

Grčka i četvorni sporazum.

Sofija, 8. Po informaciji iz Atene tvrde ovdješnji diplomatski krugovi, da je grčko pučanstvo i grčka vlada svakim danom to nezaludnija s prisutnošću ententinih četa u Solunu, koje postaju sve to više na teret gradu. General Sarraill bio je primljen u Atenu jako hladno. Njegov se posjet označuje sa grčke strane kao čin priznanosti. Ali bude li ententa stogod više zahtijevala, to se smije sa stalnošću ustvrditi, da će se sva njezina nastojanja potpuno izjaloviti. Isključena je sasvim mogućnost, da se Grčka uplete u svjetski rat na strani četvornog sporazuma. Prije već poduzete mjere, kojima se je pospješivalo okupljanje grčke vojske u sjevernoj Grčkoj, bite su većim dijelom obustavljene. Skoro 20 po sto mobilizirane vojske nalazi se sada na dopustu.

Prema pouzdanim vijestima iz Soluna iskralo se je tamo polovicom veljače samo nekoliko malenih ententinih četa, i to ponajviše Engleza. Na brodove nije se, po istim vijestima, dosad niko ukrcao. Čitav solunski zbor ne sije puno nad 200 tisuća vojnika. Engleza ima skoro polovica.

Francuska.

Posada Caledonije u Marsilji.

Paris, 11. (D. u.) Engleski je parobrod doplovio u Marsilju sa posadom danskog parobroda Caledonia, kojega je torpedovala podmornica u Sredozemnom moru.

Srbi ne daju na francusku frontu.

Amsterdam, 8. Javljaju iz Londona: Kralj Petar i mnogo članova srpske vlade protiv

se upotrebi srpske vojske na francuskoj fronti. Oni zahtjevu, da se Srbi bore jedino za ponovno osvojenje svoje domovine. U Francuskoj bila bi u kratko doba srpska vojska unistena kao hrana za njemačke topove.

Italija.

Izvanjska politika Italije.

Lu g a n o, 8. Dvosatno je se talijansko ministarsko vijeće bavilo, kako „Secolo“ piše, ponajviše sa Sonnininovim izjavama u komori, koje će on podati buduće srijede (t. j. danas). Vlada ne želi, da se preveć govori o izvanjskoj politici, te Sonnininov govor ne smije obzirati se na neumjesne upite i kritike. S toga će on razloga govoriti prije rasprave. Idea Nazionale pokazuje se time već sada nezadovoljna, te zahtjeva, da se rasprava u prošim događajima, kao što su to talijanski nesudjelovanje u Solunu, neznatno iskrecavanja na Krfu i uspjesi Austrije u Crnoj Gori.

Novi pozivi u Italiji pod barjak.

R i m, 11. (D. u.) Na temelju kraljevskog ukaza bili su pozvani pod oružje za 16. travnja pričuvnici sljedećih godina: 1890. kopoljenika i lahke konjice; 1882. i 1883. poljskog topništva; 1882. do 1886. okonjenog topništva; 1882. do 1885. polagača mina i ženijskog kora, kao također sva godišta domobranstva, koji su služili kod konjanstva, topničkog i ženijskog trenja.

Neutralne države.

Nizozemska i Njemačka.

Z ũ r i c h, 10. Odnosi su između Njemačke i Nizozemske upravo srdačni. Nizozemska je pred par dana dobarila Njemačkoj 3000 konja, a za to je dobila municije.

Engleski pritisak na Nizozemsku.

Z ũ r i c h, 8. Amsterdamski dopisnik Neue Züricher Zeitung priopćuje, da se u Nizozemskoj računa već s mogućnosti, da Engleska izruči Nizozemskom gospodarskim ultimatum, to jest, da zahtjeva od nje, da zatvori svoje granice prema Njemačkoj i obustavi s njome svaku trgovinu. Nizozemska otkloniti će svaki zahtjev ove vrsti.

Japan.

Japaniski pritisak na Kinu.

A m s t e r d a m, 11. List Nieuwe Rotterdamse Courant javlja iz Pekinga: Japanska je banka u Pekingu i Yokahami zaključila na temelju uputa viših oblasti, da kineskoj vladi ne isplati previška od dohodaka poreza na sol, koji je kod tih banka uloženi i koji iznosi nekako 1 milijun. Kako se glasa, isplatile su engleske, francuske, ruske i njemačke banke u Kini svoj preiškak, kako je to bilo propisano zajedničkim ugovorom. Japanci tvrde, da su bili prisiljeni na taj korak, jer da kritični položaj u Kini sprječava dohotke na solarini.

Događaji na moru.

Djelo njemačkih podmornica.

L o n d o n, 11. (D. u.) Lloyd javlja: Bio je potopljen engleski parobrod Silksworthhall (4770 t.), Spasili su se kapetan i 30 ljudi posade.

Bio je potopljen parobrod Genaloud (3833 t.). Posada se je spasila.

Jedan je i drugi brod bio neoboružan.

M a l t a, 11. (D. u.) Neoboružani je parobrod Yvonne bio potopljen. Njegovih se je 40 ljudi posade spasilo.

Potopljeno 200.000 tona neprijateljskih brodova.

B e r l i n, 11. (D. u.) Berliner Zeitung am Mittag javlja: Od 1. aprila bilo je potopljeno osamnaest tisuća tona neprijateljskih trgovačkih brodova; tijekom mjeseca siječnja okruglo dvadeset tisuća, većače oko četdeset tisuća tona neprijateljskih brodskih objema je unisteno; tijekom ožujka bje potopljeno po prilici pedeset ne-

prijateljskih trgovačkih brodova sa okruglo sto tisuća tona, među kojima bje 75.000 potopljeno po podmornicama, k tona se imadu pridodati jošte dvije križarice sa ukupno osamnaest tisuća tona, koje pripadahu također trgovačkoj mornarici.

Strah pred podmornicama u Crnome moru.

B u k a r e s t, 10. Nazad nekoliko dana ne vidja se u Crnome moru nikakvih ruskih brodova. Prevozne ladje i brodovi mogu bje pogibelji putovati u Carigrad. U posljednje vrijeme niiesu Rusi potopili nijednog takvog broda. Da su ruski brodovi sasma izginuli i Crnoga mora može se tumačiti time, da po njemu križare njemačke podmornice, koje su dale povod, da su se ruske ladje povukle u lake. Samo se u kilijskom ušću Dunava nalaze dvije ruske torpedovke, koje su spremne na boj sa podmornicama.

Iz Fulže se javlja: Rusi su učinili Odeakov, rukav rijeke Dunava plovnim za velike brodove i to proti pravilima europske dunavske konvencije. Time su oni hтели zapriječiti, da brodovi plove u Dunav po rukavu Kilia, gdje bi uvijek bili izvrgnuti pogibelji podmornica.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

P e t r o g r a d, 7. Službeni izvještaj od 6. o. m. j.:

Zapadna fronta.

Nad dvinskom je odsjeku letjelo mnogo neprijateljskih letjela, koja su bacala bombe. onjeg se sve to više topi. Uslijed blata postali su putevi neprohodni, te se čete ne mogu gibati. Zestoki topovski dvovoj na mnogim mjestima odsjeka Jakobstadt-Dvinsk. Djelatnost je naših letjela imala lijepog uspjeha. Jugozapadno od Dvinskoga oborio je letjelački poručnik Barbarš njemački zrakoplov, koji se je strovalio u neprijateljske opkope. Južno od Dvinskoga topovska djelatnost kod Widysja. Sjeverno od jezera Miazdiol, te između njega i Narockog jezera, najizvalnija djelatnost neprijateljskih letjela. Na su letjela također sruko nad čitavom frontom generala Everta, te su bacila bombe na nekoliko mjesta. Na gornjoj su Stripi rastjerale naše ophodnje radničke neprijateljske čete, te su unistile njegove gradnje. Priopćuje se, da su naše čete, osvojivši selo Sverskove, okopale 42 mine i da su pronašle svu silu fišeka i ručnih granata. Jučer smo suzbili pokusaji neprijatelja, da nam selo otme.

Na Crnom moru.

Naše su podmornice potopile u blizini Bospora parobrod, kojega je pratila torpednjača tipa Milst, te su unistile 11 jednjaka kreatih ugičena. Naš je linijski brod bombardovao iz velike daljine kstaricu Bresiau, koja se je žurno udaljila.

P e t r o g r a d, 9. (D. u.) Kod Rige i na Dvini sjeverno od Friedrichstadta bilo je na više mjesta ljute topovske vatre. Jugozapadno od Römerhofa pojavio se je neprijateljski automobil, koji je iznenadno otvorio vatru na naše opkope iz brzometnih topova. Automobil smo prisilili na uzmak s topovskom vatom. U pozicijama kod Dvinskoga pušćano pucanje. Vode su rijeke Dvine slobodne od leda, te se povodanj spušta. Jugozapadno od Narockog jezera potrajao je jučer citavi dan ljuti topovski dvovoj. Pod večer su osvojile naše čete dio neprijateljskih položaja kod sela Blizniki, te su zarobile 1 kasnika i 77 vojnika. Da se od naših narava obrane, upotrebljavali su Nijemci zadusljivih plinova. Na jezeru Sosno, južno od Pinska, kušali su Nijemci da si na ladjama razgledavaju naše položaje, ali su bili suzbijeni. Sjeverno od Cartorjrska, bačeno je nekoliko bomba od neprijateljskih letjelaca. Na gornjoj Stripi pucali smo s uspjehom na neprijateljske baterije, te smo opazili, da smo više puta točno pogodili i da smo prouzročili više eksplozija. Nije ni malo uspjelo neprijatelju njegovo pokušanje, da ukloni nekoliko od svojih baterija ispod nase vatre. Sjeverno od Bojana upalio je neprijatelj lagum ispred naših položaja.

Francuska.

P a r i s, 10. Službeno izvješće od 10. o. m. j. glasi: Zapadno su od Mose upravili Nijemci po podne protiv naših položaja južno od potoka Forges napadaj, koji je provalio iz okolice Haucourt-Belhincourt. Pored sve žestine napadajanja nijesu se naši redovi u svojoj cjelokupnosti pomakli s mjesta.

Italija.

R i m, 10. Službeni izvještaj od 9. ov. Vrlo živalna topovska djelatnost u području sokog Astica, u odsjeku od visokog Astica d ganna i na visinama sjeverozapadno Gorice. P novim vijestima o našim uspjesima u odsjeku d Mrlzim vrhom i Vodilom, porasao je broj rohlenjika na 131, među kojima ima i 5 čas Na Krauu je naše topništvo pucalo na neprijeske čete, koje su koracale od Kostanjevice p Opatjeu seu. Ustanovilo se je, da su uslijed bardiranja, provedenog sa strane naših zrak vaca u noći od 2., bila zapaljena na Općina lika skladišta živeža te razoreno željezničko kri

Politika.

Francuski su gubici dvaput toliko, koliko njemački.

Od vremena do vremena, kad činjenica noga i neuzdrživo napredovanja njemačkih pred Verdunom glasnije govori, nego li sva noglasna deklamovanja u izvještajima neprijatelješ se Francuzi i onaj svijet, koji njima vje da su njemački gubici pred Verdunom up uzasni. Oni doduse ne mogu nista da znati tim gubicima, jer mrtve i ranjene broji ipak o koji je pobijedio, a to su do sada bili Nijemci. Međutim, bilo kako bilo, bežične postaje u jonu i Parizu bacaju velike brojke, stono se samo onako u zrak. Bilo bi doista protulose sa krvavom zblijom činjenica, kad bi Nijemci nasljedovali tu lakoumnu — da se blago zimo — metodu.

Djetinjska predodžba, da njemačke čete očajnos navajaju na utvrde Verduna i da redonice kosi smrtna kosa, ne treba da se o vrgava, jer čim je topništvo opstrjeljavalo bilo ili onaj položaj s tim uspjehom, bila je sv pjesadnjska narava spojena sa razmjerno ve malo gubitaka. U bojevima je u jarcima i proti mužu, francuski vojnik daleko ispod mačkoga, te najrvlo, da se preda. Tek tad, je položaj proti neprijatelju ponovno učvrš nastupa kritično doba zestokog pucanja fran skog topništva, koje poznaje ma i svaki k svoga jarka. Ako ima kod Nijemaca većih g taka, to ovi gubici nastaju upravo u ovim likama.

Bilo je slučajeva, da su pojedini njem vojni zborovi kroz čitave sedmice hrli na padaj, prolazili kroz silne zaprijeko i gotovo vjerojatno utvrđena sela, a ipak nijesu gub iznašali nikad više — u najgorim slučajevima do karih četrdeset lako ranjenih. Drugi su vojni zborovi imali da prebore teske krve borbe na ulicama i u kućama osvojenih mje prije nego su postigli cilj svoje borbe. Dak da su prema tomu brojevi gubitaka kod poj nih četa različiti.

Međutim nijesu Nijemci točno brojili sa zarobljenike, nego i mrtve i ranjene po raspu nim francuskim jarcima i sklonistima. U gu su redovima ležali ovdje oni, koji su primili strogi nalog, da on-tje izdrže, jer da eš ih im postrijeljati njihove vlastite strojevne puš povi. Broj se ovih jadnih žrtava ne može do točno odrediti, kaošto primjerice broj zarob nika, no ipak se prema savjesnoj kontroli mo računati na dva puta toliko, kolike su njema žrtve. Tko misli, da uvijek napadač mora plaća veći danak u krvi, taj posve zaborav da je kod ovakovih bojeva, gdje se jedne i dr čete kreću i gibaju ovamo i onamo, naprij natrag, napadač sad ovaj sad onaj, a isto vr dakako i za napadnutoga. Tako primjerice t daju Francuzi protunapadaje samo u gustim lonama, te nije čudo, što je kod toga broj hovih žrtava pregolem. Te se žrtve mogu do kle procijeniti po broju francuske djece, koja kraj ovog rata postala sirotama. M. Barrés, sigurno ne pretjerava, javlja u listu Echo de ris od 23. ožujka, da ih ima oko 1,400,000.

Engleska i Italija.

Da rastumači svojim zemljancima značenje posljednjega engleskog ministra-predsjednika Asquitha u Italiji, spominje Luigi Luzzatti u jednom članku u listu Corriere della Sera od 31. ožujka, veliku onu pripomoć, koju je do sada Engleska bila pružila svojim saveznicima. No onaj, koji taj članak triježno i ozbiljno pročita, naći će u njem „između redaka“ jasno i dostatno izraženog nezadovoljstva i zahtjeva za daljnju pripomoć. Engleska je doista, piše Luzzatti, golema i bogata država, te pobudjuje svojim bogatstvom ne samo oduševljenje nego i zavist. Zato su nekogi kritičari spominjali, kako Engleska svojih saveznika ne dopušta tako, kako bi zapravo morala. Spocitalavali su joj okljevanje u opskrbi žitom, nedostatno dopunjavanje s ladjama i nastojanje, da se obogati na tečaju s njemcima. Engleska da ima čisti prihod od nekih osamdeset milijarda, što odgovara prilično kapitalu Italije. Zar da taj prihod pravo izrabljuje? Luzzatti je sa svojim odgovorom veoma oprezan. Neka se nikako ne misli, e u Engleskoj nema nikakvih poteskoča i da se ondje, kako se tvrdi, rat jedva osjeća. Hladno i bez presuda misleći, mora se svakako priznati, da bi Engleska mogla više raditi i baviti se ozbiljnijom politikom. No može se uzeti, da zahtjevi, stavljani na Englesku, nadmašuju granicu mogućnosti. Uza sve to mora Engleska da podupire svoje saveznike novcem, jer da će ih tako i vojnici jačati.

Jasnije od Luzzattija govorio je barun di San Severino u jednom govoru, koji je bio štampan u listu Times od 30. ožujka, ovako: „Kako znadete, Italija je u teškom položaju, uslijed kojega je postala sveza među našim narodima veoma nepopularnom. Ja mislim kod toga na tovarničku krizu. Ogorčenje je proti Engleskoj bilo veće, nego li što su si ga ovdje predočivali, a ta kriza nije ni danas još odstranjena. No ipak se ima očekivati, da će se malo po malo doći do sporazumka, koji će, kako je opravdane nade, i iza rata pospješivati gospodarstvene sveze između obiju zemalja.“

Neutralac o Rusiji.

Kada je Rusija god. 1914. započela rat, računala je u prvoj vrsti na englesku mornaricu, na englesku premoć na moru, u drugome redu na dobro izvježbanu francusku vojsku, osobito na vrlo razvito zrakoplovstvo u Francuskoj, a treće na moć svoje vlastite vojske. Vlada i naobraženi slojevi bili su uvjereni, da neće Njemačka radi pomanjkanja hrane moći voditi dugoga rata. Misli se je, da će se brzo obručati s austrijskom vojskom, koja se većim dijelom sastoji iz slavenskih elemenata; vladalo je uopće mišljenje, da će austrijska država tekom rata brzo propasti. U početku je vojna u Rusiji bila popularna, jer je novinstvo u posljednjim godinama vrlo uspješno širilo mržnju proti svemu, što je njemačko. U prvome se je redu htjelo osvojiti Galiciju, što se prilično nužno, jer bijaše Galicija smatrana ruskom zemljom.

Rusi provališe u Galiciju i istočnu Prusku sa četama iz kijevskog i vilnskog vojničkog okruga, sa najboljom vojskom, što ju je Rusija imala. Upad u istočnu Prusku svršio je žalosnim bijegom. Već je taj događaj pokazao značajno svojstvo ruske vojske, naime pomanjkanje discipline, koja je osobito radi toga izvanredno trpjela, što su se i najviši časnici i momčad bogatili plijenjenjem i pljačkanjem. Demoralizacija vojske počela je dakele odmah u početku rata. Sljedilo je njemačko napredovanje prema Litvi i prema Varšavi. Uznak njemačkih četa slikale su ruske novine kao neprijateljski poraz i takvim je vijestima narod rado vjerovao, a to tim više što su međutim — kako je ruska javnost mislila — operacije proti Austrijancima u Galiciji potekle izvanredno uspješno. U unutrašnjosti poticalo se je na još

nevidjeni način na mržnju protiv Nijemaca i to ne samo pomoću novinstva već i kazalnim predstavama i javnim predavanjima, koje su obdržavali ruski učenjaci. Predavanja su se vršila u Petrogradu svake sedmice, a predmet je tim predavanjima bio car Vilim II., kojega je novinstvo već u prijašnjim godinama slikalo kao prouzročitelja budućeg svjetskog rata. Uopće se je na Vilima II. usredotočila sva ona mržnja do svega njemačkoga, koju je svaki Rus gojio iza vremena Petra Velikoga. K tome je još došlo i to, što je svaki osjetio neku tamnu slutnju o ženjalnosti cara Vilima, a da sam nije znao zašto. Polazeći veliku važnost na taj veliki razmak nacionalne mržnje, jer je baš ona prouzročila oslabljenja djelatnosti i energije civilnoga pučanstva.

Treba istaknuti, da ta nezdrava mržnja zaustupa kod naobraženih i nenaobraženih Rusa pravi patriotizam, a važno je i to, da je baš ta stalno i sistematično gojena mržnja mnogo škodila državnom organizmu. Rusku je državu dapače trpjela i materijalnu štetu, jer su mnogi ruski građani njemačke narodnosti bili protjerani iz svojih rodnih mjesta, dotično prognani, a sve njihovo imanje, kao što i ono mnogih kolonista, bijaše zaplijenjeno.

Moskovski pogrom u juniju 1915. nije uništio imanje trgovaca samo njemačke narodnosti, već i drugih narodnosti. Najviše su trpjeli radi ove mržnje njemački podanici, a u prvome redu njemački civilni zarobljenici, koji su u malenim mjestima istočne Rusije i Sibirije bili izvrgnuti svim mogućim nevoljama i pomanjkanju, a osim toga su njihove novčane posijke vrlo sporo dolazile u njihove ruke. Do vrhunca je stiglo rusko barbarstvo kod postupanja sa starcima, ženama i djecom, koji su bili odvedeni iz istočne Pruske.

Medjutim je i Turska pristupila državama, koje se bore protiv Rusije. Ruska je vlada na svaki način htjela, da javnosti zalaji namjeru Turske sudjelovati u tom ratu. Kad to više nije bilo moguće, slikali su Tursku kao sasna oslabljen, bolestan organizam, čiju je vladu prisilio na rat terorizam turskih generala i njemačkih oficira. Nije čudo, što su inače ozbiljni listovi kao n. pr. Riječ već o Božiću 1914. pisali o predstojećem padu Carigrada. Ista je novina u veljači 1915. sa stalnošću prorokovala skoro otvorenje Dardanela.

Upliv je novina išao tako daleko, da je naobražena ruska javnost sve do ljeta 1915. vjerovala u predstojeći pad Carigrada, te si stoga nije mogla stvoriti jasnije slike o velikoj važnosti i zatvorenju Dardanela po gospodarstvo Rusije. Sudjelovanje Turske i nespujesi saveznika prouzročili su u ruskom novinstvu neprijatnu sliku nemučevnosti i beznačajnosti, koja se je sastojala u moljakanju za pomoć kod Japanske, Rumunjske i Grčke. Osim toga su svi bili uvjereni, da dvije posljednje države stoje bezuvjetno na strani Rusije. Postupanje Bugarske nije bilo jasno, uslijed česa je novinstvo vrlo oprezno govorilo o politici te države u nadi, da će ipak uspjati skloniti Bugarsku na rat protiv Turske. Samo listu Novoje Vremja bilo je potpunoma jasno, da se Bugarska nalazi na strani neprijatelja Rusije. Stoga nijesu u njemu manjkale strašne groznice sa kaznom božjom.

U novembru i decembru nadoleše su velike pobjede i prodiranje austrijsko-njemačkih četa u Rusku Poljsku. Tim je događajima bila uništena jezgra ruskih četa, a osim toga i aktivna vojska sibirska, a dijelom i ona turkestanska.

Nakon tih poraza nije ruski vojnik mogao više dvojit, da je pobjeda ruske vojske nad njemačkom vojskom nemoguća. Već je onda bilo jasno, ne samo većini časnika, nego i momčadi, osobito prosvjetljenijim njezinim elementima, da je daljnja borba proti njemačkoj vojsci posve besmislena, jer su previse napadni bili nedostaci u vođenju ruske vojske.

Naobraženih se slojeva nijesu mnogo dojmili porazi u Poljskoj, o čijoj veličini nijesu oni mogli imati pravoga pojma. Nema naime u Europi na-

KINO

Crvenog križa

ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas, 12. travnja 1916.

RASPORED:

Kada mrtvi šute. Henry Porten u glavnoj ulozi. Drama u 2 čina.

Neobično smiješni prizor.

Romantička drama u 4 čina,
sa 1800 metara dugim filmom.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

Početak prve predstave u 2:20; zalidje 6:30

ULAZNINA: I. prostor K 1; II. prostor 40 filira.

roda, koji bi imao manje vojničkih sposobnosti od Rusa. Jedinu prednost, koju ima Rus pred nekojim drugim narodima u Europi, jest sposobnost, da ustrpljivo podnaša muke, nevolje i napore. Ali to je tek negativna sposobnost ruskog naroda, koja nije nastala uslijed sistematskog odgoja samopregora. Vojno je vodstvo zalajilo javnosti najviše poraze, dok se s druge strane neobično uzdivalno napredovanje Rusa u Galiciji. Kao je vlada informirala ruski narod, kaže nam jasno čitujenica, da nije bitke kod Metza do Božića 1914. nijedna novina niti spomenula i da je za šire slojeve do danas ostala tajnom. Već prama svršetku 1914. pokazalo se je u vojsci znatno pomanjkanje subalternih oficira. To nije bilo nikakvo čudo, jer je još u mirno doba bilo u tom pogledu nedostataka. Stoga bijahu osnovane oficirske škole, koje bi imale da mladim, dosta naobraženim ljudima omoguću, da nakon malo vremena ispune mjesta palih ili zarobljenih časnika. Dašao je na to bijeg ruske vojske iz istočne Prusije i prodiranje Njemaca u Litvi. Zamašaj toga događaja mogao je biti još široj javnosti zatajen, i to pomoću takozvanih uspjeha u Galiciji, premda si zahtijevali ogromnih žrtava što na mrtvima i ranjenim, a što na bolesima i zarobljenicima. U prvom četvrtogodištu 1915. opazilo se je osjetljivo pomanjkanje na oružju i municiji. Osim toga morali su nadomjestiti vojnike u fronti, oni koji nijesu do onda nikada služili i koji su bili tek šest sedmice školovani. Novaci iz petrogradskog vojničkog okruga bili su izvježbani po principu, da su oni dio svojih vježba dovršili u petrogradskoj guberniji, a ostalo vrijeme sproveli su u Finskoj, otkuda su ih poslali na bojište. Uslijed toga postupanja postala je južna Finska prevratno vojničko taborište, gdje se je nalazila uvijek jednaka množina četa, jer one, koji su otišli, nadomjestili su odmah drugi.

(Nastavit će se.)

Domaće vijesti.

Znakovi jednogodišnjih dobrovoljaca i t. zv. „vrpce inteligentnih“. Povodom predstojećih stavljanih onih, koji su rođeni godine 1898., dolazi mnogo upita, kada i kojim putem da se uprave molbe za pripoznanje prava nošenja na rukavu dvostruke pruge kao znaka jednogodišnjeg dobrovoljca, a često i glede takozvane „vrpce inteligentnih“, t. j. jednostavne vrpce. Takove molbe podnasaju često ab-solventi, odnosno polaznici osnovnih učilišta, kojima nije podijeljeno pravo jednogodišnje dobrovoljačke službe, kao što su to primjerice dvorazredne trgovačke škole i slični zavodi. Očevidno je, da tuj radi o posve krivom shvaćanju nedavno izasle naredbe ratnog ministarstva, kao i o zamjenjivanju pruge jednogodišnjih dobrovoljaca sa prije uvedenom jedno-

slavnom vrpcom, koju širi krugovi ukratko nazivaju „inteligentnom vrpcom“.

Uvjeto pravo na jednogodišnju vojnu službu, spojeno je sa nošenjem pruge, doznajuće se upde onim osobama, koji mogu da se svjedochom iskažu, da su svršili šesti razred koje gimnazije, realke ili sličnog kojeg zavoda (primjerice apsolvirani drugi tečaj trgovačke akademije.) Gledom na mladiće, rodjene godine 1898, odredjeno je, da učenici petog razreda srednjih skola, odnosno zavoda, iz kojih imaju absolventi pravo na jednogodišnju dobrovoljačku službu (primjerice učenici prvog razreda trgovačke akademije, vice obrtne skole itd.) doduše primaju na rukav jednogodišnji dobrovoljački znak, no da se ne će školovati za časnike, nego samo za podčasnike tijekom dvanaestjednede vojne izobrazbe. Ova se odredba dakle tiče isključivo učenika onih zavoda, koji podaju svojim polaznicima pravo na jednogodišnju dobrovoljačku službu, a ne ostalih zavoda.

Nasuprot bila je svojevremeno (u novembru 1915) uvedena t. zv. „inteligentna vrpa“ — jednodnevna žuta vrpa za polovicu uža od znaka za jednodnevne dobrovoljce — za osobe, podvrižene pučkom ustanku, koji zauzimaju u svom građanskom zvanju ugledne mjeste, ali koje ne mogu da podastu dokazala za pravo na jednogodišnju dobrovoljačku službu. No tu vrpu odobijaju samo oni pučki ustase, koji su stariji od 43 godine (odnosno od 41. ili 42. godine života, ako su bili svojevremeno unovačeni prije 19. godine ili su služili kroz tri godine kod domobranstva prije uvedenja obrambenog zakona od go-

dine 1912.) Postignuće toga znaka ne proteže se na specijalnu prednobrazbu, nego se imade u svrhu toga postignuća dokovati samo uvaženje civilno zanimanje, isto tako ne treba glede toga podnašati posebnih molbenica, nego se predlaže molba službenim putem kod prijavka.

Zadnje vijesti.

Asquith o govoru njemačkog kancelara.

London, 11. (D. u.) Asquith je izvjavio pred ođaslanstvom francuskih parlamentaraca, obaziruć se na izvaje njemačkog državnog kancelara, da je Njemačka htjela, da mi uzmemo ulogu potučenog neprijatelja. Ali mi nijesmo potučeni. Uvjeti su mira oni isti, za koje smo se latili oružja.

Sa talijanske komore.

Zürich, 11. (D. u.) Talijanska se je komora bavila mnogim upitima i interpelacijama. Ministar je javnih gradnja otklonio odgovor na interpelaciju, koja je tražila dovršenje strategijskih pruga u Mletackoj, pod izlikom, da to spada u djelokrug vrhovnog vojnog vodstva. Državni je podtajnik mornaričnog ureda odvratio na odnosni upit,

kako ne smatra uputnim prama dužem proizročavanju, da se prevezu u Tirensko more mnogobrojne jedrenjače, što po sili leže bez koristi u Jadranskom moru, jer da je pogibeljno izvesti ih na more uslijed neprijatelja, te da i njihovo upotrebljavanja na Tirenskom moru nije bez prigovora. Na koncu raspravljalo se je o uzrocima mnogobrojnih željezničkih nesreća.

„Hrvatski List“ može se kupiti već u 6 i pol sati jutro u našoj prodavaonici Vía Sissano broj 3 (Uprava „Il Gazzettino di Pola“), gdje se prodaje takodjer „Polaer Tagblatt“.

„HRVATSKI LIST“ može se kupiti u Vodnjanu kod prodaje duhana Debetto već rano u jutro. ::

Kupujte samo kod onih tvrtka koje oglašuju i preporučuju se u „HRVATSKOM LISTU“

Svoj k svome! Svoj k svome!

Skladište pokuštva

Filipa Barbalića

PULA

ulica Sissano broj 12.

Obavješćuju se cijenjene kućerije, da su prispjeli gvozdeni sklapajući kreveti, kao i mali bijeli kreveti za djecu. — Obavješćuje se takodjer, da za dopunjak već bogatog skladišta, prispijeva odnosno pokuštvo svake vrsti.

Izvršuje sve tapetarske popravke brzo i točno.

Svoj k svome! Svoj k svome!

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI.

Tko želi uložiti sigurno svoj novac na štednju, tko ima platiti „POSUJILNICI“ interes ili štogod na račun svog duga, tko bi htio u potrebi da dignu koliko iz svog uloška kod „POSUJILNICE“,

taj neka se obrati

u „Narodni Dom“ (palača „ISTARSKE POSUJILNICE“) u II. kat na pri-sarnu Dra. L. SCALIER, odvjetnika i vojničkog branitelja, i to u svaki radni dan od 9—12 prije te od 3—7 sati poslije podne.

Posujilnica plaća na uloške 4 1/2% kamata.

Uzgojne crtice.

— Može — potvrdi učitelj. Sa Ivicom ćemo biti brzo gotovi: kod njega je mučavost tek u začetku. Sa Petrom će pak ići teže i sporije. Ali ako budemo svi radili ono što treba, Petar će do kraja ove školske godine veći mnogo i mnogo manje zamuckivati no sada, a kroz dvije — tri godine jedva će mu se mučavost i opaziti. — A radić ćemo ovako: Ja ću njima dvojici davati upustva, šta će oni raditi, a vi ćete opet vršiti svoju dužnost. — Glavno je ovdje, da se Petar i Ivica naviknu, da se ne slide od nas kad stanu zamuckivati i da se ne plaše da će biti ismijani. A da bi to moglo biti, potrebno mi je da znam, možete li dati riječ, koju ćete i održati, da nitko od vas ne će zadirakivati i ismijehavati ni Petra ni Ivicu, već da ćete se kao dobra braća od srca radoovati njihovoj uspješni.

— Možemo, gospodine, hoćemo!...

— Dajete li tvrdu riječ?

— Dajemo, dajemo!...

— Jeste li tvrdo uvjereni, da ćete je moći i održati?

— Možemo! — Možemo! — Jesmo! —

— Dobro! A ako bi kogod iz duge navike i zaboravio na prvi mah, ostali treba odmah da ga sprijee.

— A vas dvojica, naročito ti Petre, treba da radite ovo: Prije svega treba dobro da učite svaku lekciju, boljje nego dosada, te da znate kao „Oće nas“. Ona će govoreti mnogo boljje i lakše. A govoreći tako malko boljje, vi ćete se sve više navikavati na pravilan govor, bez zastajkivanja. Petre — de kaži „Oće nas“, ali bez straha i stida.

Petar ga izvgori skoro pravilno, sa vrlo malo zamuckivanja, kao što biva obično s „Oće-nasom“ kod svijih mučavaca.

— Eto, vidis i sam! Sad vidite i svi ostali kako dobro naučenu stvar, kad govori bez straha, može izgovoriti pravilno i onaj, koji zamuckaje! — Osim toga — nastavi učitelj — morate se obijena naviknuti, da govorite bez naprezanja, već kao obični ljudi, da ne viete, niti da brzate. — To je najglavnije. Ostalo ću vam ja kasnije pokazati.

Poslije skole zadržu učitelj Petra, te ga izvještava nasamu u govoru bez brzanja i naprezanja. Tu mu pokaza i da ne valja da uvlači u sebe pri govoru više zraka no što je potrebno.

— Mmene ssu, ggospodine, učili, dda štto više uuddahnem vvrazduha pprije štto ppočnem ggovovoriti — ispovijedi mu se Petar.

— No: has obratuo! — naredi učitelj. Zatim se učitelj popita za kućne prilike Petrove i naredi mu, da se kod kuće osami u kojoj sobi, pa tu da uč zadaće naglas, govoreći isto onako kako će ih govoreti kasnije u skoli. To treba da radi redovno jutro, pred podne i naveče. — Kad nema šta da uč, reče mu učitelj, da pročitava one pjesmice, koje su učili da deklamuju i da pjevaju, i one člančice iz čitanke nižih školskih godina, koje dobro zna čitati. Sve to, objasni mu, treba da radi stoga, da bi što češće i što više govorio ono, što može govoriti bez mnogo zamuckivanja, kao i „Oće nas“. Napokon mu učitelj ponovno preporuča da se otrase straha i stida, pa da se i u skoli javlja kada god zna da odgovori na dato pitanje.

Pri rastanku mu učitelj poruča da pozdravi roditelje i da im kaže, da će pred veče, poslije skole doći njihovoj kući, te da će se o svemu razgovoriti s njegovim roditeljima.

Pred veče je zaista učitelj otisao Petrovim roditeljima, te im ispriča sve što je preduzeo u korist popravka Petrovog razgovora i zamoli ih, da suglasno s njim postupaju i oni na domu. A naročito ih je zamolio, da energično suzbijaju

svako zadirivanje djeteta i omalovažavanje, da ga ne gledaju ni sažaljivo ni prezirno — uopće, da otklanjaju sve, što bi moglo dati povoda strahu i stidu djetinjui. Dalje im je preporučio, da se staraju, da Petar ima uvijek na raspolaganju posudnu sobu za učenje naglas i da pazi da on taj posao redovno vrši, a u tome da ga nitko ne uznemirava.

Razumije se da su roditelji djetinjui za to prihvatili ove prijateljske prijedloge, i ako s nekim nepouzdanjem.

No očiti uspjeh, koji je poslije kratkog vremena zapežen, nlio je najljepše nade u njih, u dijete, u učitelja i dao svima poticaja i snage za izdržljivost u ovom mučnom poduzeću.

Učitelj je davao daljnje upute, u čemu su ga iskreno pomagali i učenici i Petrovi ukučani, a i Petar svojom marljivošću i izdržljivošću. I uspjesi su doista sve veći i veći. U roku od dvije godine, do svršetka četvrtje školske godine, u Petra je bila mučavost toliko suzbijena, da ju se je još vrlo malo opazalo.

I da je na ovaj način moglo i dalje biti produženo, možda bi mu mučavost sasvim išezla za daljnje dvije, tri godine. Ali kad dijete prijedje u gimnaziju, ponovno zapada u nepovoljne prilike, te opet stade mučati u jačoj mjeri, a time mu se povratu stari strah i stid, a s njima i uzrujanost pri govoru, ti najveći neprijatelji svijui mučavaca.

To je bio uzrok, što se Petar ne oprostio sasvim ove mane. Ali mu se ona ipak ne povratu u svoj jačini, kakva je bila prije njegova dolaska u treću školsku godinu.

Sadašnji ostaci ove njegove mane potječu upravo iz doba njegovoga gimnazijskog školovanja. Tesko će se on sada moći njih oprostiti cijelog vijeka svoga.

Prijatelj mlad. ž.